

Inclusieve pedagogie en ik (en mijn school, collega's en leerlingen)

Doel: Ontdek hoe Inclusief jij (en jouw school) nu al zijn en raak geïnspireerd om de volgende stap te zetten richting toegankelijk lesgeven voor alle leerlingen.

Tijdsinvestering: 2 uur

Betrokken personen: het schoolteam (of de professionele leergemeenschap van de school) en/of individuele onderwijsprofessionals.

Instructies

Begin met ontdekken wat inclusieve pedagogie is: Inclusieve pedagogie is een kader dat ons helpt te zien hoe leerkrachten de school en het leren toegankelijk maken voor alle leerlingen. Het houdt ons gefocust op de volgende (kleine) stap richting lesgeven aan alle leerlingen. Lani Florian is één van de grondleggers van de inclusieve pedagogie en zij beschrijft dit als volgt: "Door het erkennen van de aanname dat verschil normaal is, worden alle leerkrachten gezien als competent en verantwoordelijk voor het lesgeven aan alle leerlingen". Wij hebben dit vertaald naar 3 slagzinnen:

- Yes they can (Ja, zij kunnen het): de 'zij', dat zijn de leerlingen, lerenden of studenten
- Yes I can (Ja, ik kan het): de 'ik', dat is de leerkracht of onderwijsprofessional
- Yes we can (Ja, wij kunnen het): de 'wij', dat is het volledige schoolteam, dus jij en al jouw collega's

Inclusieve pedagogie is niet het zoveelste nieuwe kader. Het is een kader dat terug te vinden is in de meeste kaders die gericht zijn op onderwijs dat toegankelijk is voor alle leerlingen. Het waardeert het vakmanschap van leerkrachten en zet diversiteit in als een kans om te leren. Veel leerkrachten en andere onderwijsprofessionals handelen onbewust reeds volgens (enkele) principes van inclusieve pedagogie.

Nu je een eerste idee hebt van wat inclusieve pedagogie is, is het tijd om aan de slag te gaan met jouw eigen school en lespraktijk. Lees het kader hieronder en gebruik het als bril om jouw school te observeren. We werkten dit kader uit aan de hand van observaties op basisschool 't Zwaluwnest. Dit betekent echter niet dat deze oefening enkel bruikbaar is in het basisonderwijs, dit is op elk onderwijsniveau inzetbaar.

Het observeren van de school door de bril van de inclusieve pedagogie kan je individueel doen, als voorbereiding voor een discussie in groep, of je kan direct samen observeren. Observeren kan betekenen dat je:

- Rondloopt, rondzwerft van klas naar klas terwijl de schooldag rond jou verder gaat
- Eén of meerdere collega's korte tijd observeren terwijl zij lesgeven (zonder dat dit bedoeld is voor evaluatie)



- Je kijkt door de ogen van een ingebeelde gast die je ontvangt op school. Wat zou deze gast zien? Wat zou hem/haar opvallen? (Je kan natuurlijk ook echt gasten ontvangen en hier met hen over in gesprek gaan)
- Allerlei soorten materialen bekijkt:
 - o Lesvoorbereidingen
 - o Alles wat ophangt in klassen en gangen
 - o Werkstukken van leerlingen
 - o Opdrachten en huiswerk dat de leerlingen krijgen
- Nadenkt over de typische, maar subtiele gewoontes op school, dingen die je pas opmerkt als je al een tijdje op school aanwezig bent.
- In gesprek gaat met één of meerdere leerlingen over de school, hoe voelen zij zich op school? Wat denken zij over de lespraktijk en wat ze leren?
- ...

Nu leg je jouw observaties en het kader van inclusieve pedagogie naast elkaar. Als je deze bril opzet, hoe zie je dan dat jouw observaties gelinkt zijn aan inclusieve pedagogie?

We eindigen deze oefening met tijd om te reflecteren. Je kan dit direct na het doen van deze oefening doen, of tijd nemen om deze oefening even te laten doordringen. Wacht echter niet langer dan een week na het doen van de oefening om deze reflectie te plannen. Enkele reflectievragen kunnen helpend zijn:

- Wat viel jou op tijdens deze oefening? Wat heeft jou verrast?
- Hoe zie je de principes uit de inclusieve pedagogie nu al terugkomen in de dagelijkse praktijk?
- Welk deel van het kader van inclusieve pedagogie maakt jou enthousiast om de volgende stap te nemen in jouw inclusieve praktijk?
- Wat wordt jouw/jullie volgende stap in die inclusieve praktijk? Wat of wie kan helpen bij het nemen van deze volgende stap?



Inclusieve pedagogie	Wat zag/dacht/deed jij?	Hoe is dit gelinkt aan inclusieve pedagogie?
Yes they can (Ja, zij kunnen het)		
<p>Diversiteit is normaal, we zijn allemaal unieke personen met unieke noden. Dit geldt ook voor mijn leerlingen.</p> <p>Als zij de juiste omstandigheden en relaties hebben, kunnen en willen al mijn leerlingen leren en ontwikkelen. Ik geloof in hen.</p> <p>Ik geef les aan echte, individuele leerlingen, niet aan veronderstelde of ingebeelde leerlingen die ik kan groeperen in uitstekende, gemiddelde en trage lerenden. Ik zie het leren van mijn leerlingen als complex en hun ontwikkeling als steeds voortgaand.</p> <p>Ik durf risico's te nemen in mijn lessen en mijn lesgeven, dit zorgt er onder andere voor dat mijn leerlingen mij kunnen verrassen. Het geeft hen</p>		



<p>de mogelijkheid om op verschillende manieren te reageren op mijn lespraktijk. Mijn lespraktijk is niet rigide of voorspelbaar?</p> <p>Ik zie gedrag als een deel van de ontwikkeling van mijn leerlingen, hun gedrag is een afspiegeling van de ontwikkelingsfase waarin zij zich bevinden. Het vertonen van moeilijk hanteerbaar gedrag maakt van een leerling geen 'slechte' of 'moeilijke' leerling.</p>		



Yes I can (Ja, ik kan het)

Alle leerlingen zijn en blijven mijn verantwoordelijkheid en ik ben capabel genoeg om les aan hen te geven.

Ik zie uitdagingen als opportuniteiten om te leren, zowel voor mezelf als voor mijn leerlingen.

Ik blijf altijd leren als professional. De lespraktijk in zichzelf is een leermogelijkheid. Ik kan er op reflecteren en er over uitwisselen met mijn collega's.

Ik ben niet alleen een leerkracht, ik ben ook een lerende en mijn leerlingen zijn mijn leerkrachten.





Yes we can (Ja, wij kunnen het)

Mijn klasdeur staat steeds open voor anderen, op deze manier leren mijn collega's en ik samen. We reflecteren in dialoog op hoe onze leerlingen reageren op onze lespraktijk en wat deze reacties ons vertellen.

In onze school werken we actief aan een cultuur van respect voor verschil. We doen dit steeds in samenwerking.

Ik investeer actief in verbinding met de mensen rond mijn leerlingen, zoals het schoolpersoneel, ouders en externe partners.


